

Verslag informatiebijeenkomst dijk- en duinversterking Schiermonnikoog

In dit document leest u het verslag van de informatieavond op 13 september 2022 over de start van de verkenningsfase voor het project 'Dijk- en duinversterking Schiermonnikoog'.

Vergaderdatum: 13 september 2022 (20:00 uur – 21:30 uur) te Dorpshuis Schiermonnikoog

Aanwezig:

- Vanuit Wetterskip Fryslân: dagelijks bestuurder Bé de Winter, Ido Boonstra, Nelleke Zuideveld, Sietske Beuckens, Johannes Veenstra, Kevin van der Giessen, Merel Bot, Anna-Maaike Soldaat.
- Vanuit Provincie Fryslân: Anne Meijer.
- Vanuit Sweco/Svašek: Yska de Leeuw, Piet Riemersma, Pascalle Vonk-Minke.
- Circa 50 belangstellenden, bewoners en ondernemers van Schiermonnikoog.

Opening

Bé de Winter, dagelijks bestuurder van Wetterskip Fryslân, verwelkomt de aanwezigen, ook namens de Provincie Fryslân. Bé de Winter legt de spelregels en het verloop van de avond uit en stelt de verschillende leden van het projectteam aan de aanwezigen voor.

Hij schetst de verschillende opgaven die op het eiland spelen, waarbij Wetterskip Fryslân de opgave heeft in de versterking van dijk en duinen.

“Om het proces zo veel mogelijk naar wens te laten verlopen, is het belangrijk dat we gebiedskennis verzamelen. Dit doen wij samen met u. Vanavond is de eerste stap hierin. Tevens houden wij u via nieuwsbrieven en meer informatieavonden op de hoogte van het proces. U bent van harte uitgenodigd om met ons mee te denken”.

De noodzaak en aanleiding voor de dijk- en duinversterking

De aanleiding voor de versterking is gebaseerd op een veiligheidsbeoordeling van de primaire waterkering, de zeedijk en de duinen. Op basis van de wettelijke normering voor de waterveiligheid blijkt dat we hier een versterkingsopgave hebben. Het is belangrijk om hier vroegtijdig op in te spelen. Dit doen we samen met andere gebiedspartners op het eiland.

Johannes Veenstra, omgevingsmanager van Wetterskip Fryslân geeft vervolgens een presentatie waarin het project en de wijze van samenwerking worden toegelicht. Een deel van de presentatie wordt verzorgd door Anne Meijer (Provinsje Fryslân), projectleider van het projectbureau die de samenwerking van de gebiedspartners coördineert. Hij licht onder andere het afwegingskader toe zoals dat zal worden gehanteerd.

Vervolgens is er tijd en ruimte om vragen te stellen. Dezen worden toegelicht onder het kopje 'vragen/opmerkingen en antwoorden'.

Afsluiting

De avond wordt afgesloten door Bé de Winter. Hij bedankt een ieder voor zijn/haar komst en inbreng. Hij benadrukt opnieuw dat het inbrengen van gebiedskennis en leveren van input waardevol en onmisbaar is voor de gekozen aanpak voor dit project. “In de volle breedte gaan wij dit wegen en komen terug met oplossingsrichtingen”.

Vragen, opmerkingen en antwoorden

Opmerking 1

Er wordt door meerdere sprekers benadrukt dat men lang niet tevreden is over de gang van zaken rond de overdracht van de Waddenzeedijk van Rijkswaterstaat naar Wetterskip Fryslân (2009). Er is toen, zonder dat de eilanders hier van af wisten en het hier mee eens waren, breuksteen neergelegd (2006) aan de teen van de dijk als versterkingsmaatregel. Dit is nog steeds een "doorn" in het oog van velen, aldus de sprekers. Benadrukt wordt dat de bewoners (inwoners/ondernemers) van Schiermonnikoog de primaire belanghebbenden zijn en zeer nauw bij de plannen betrokken moeten worden. Dit betekent geen mededelingen (éénrichtingsverkeer) vanuit de overheden/organisaties, maar meedenken over wat er gaat gebeuren.

Antwoord op opmerking 1

Dagelijks bestuurslid Bé de Winter onderstreept de opmerking door aan te geven dat het "uw eiland" is. "Onze aanpak betekent dat we de inwoners nauw en in alle openheid betrekken bij de plannen omdat we het erg belangrijk vinden dat deze inbreng plaatsvindt, zodat we gezamenlijk tot goede en mooie oplossingen kunnen komen. Dit begint vanavond en krijgt een vervolg". Bé de Winter doet hierbij ook de oproep aan de eilanders om Wetterskip Fryslân ook het vertrouwen te geven om dit waar te kunnen maken. Bé de Winter geeft aan dat Wetterskip Fryslân streeft naar een andere aanpak dan die destijds is toegepast en dat de eilanders voldoende mogelijkheden krijgen om mee te denken en/of zorgen te uiten.

Vraag 2

Hoe wordt omgegaan met het "verhogen" van de duinen?

Antwoord op vraag 2

Voor Schiermonnikoog geldt dat de primaire duinwaterkering niet in de zeereep ligt. De waterkering ligt meer landinwaarts. Voor het oplossen van de waterveiligheid is er voldoende volume zand nodig tussen de duinwaterkering en de zeereep (tussengebied). De hoogte is van minder belang. We willen verkennen of we gebruik kunnen maken van lokaal op het eiland aanwezig zand maar ook onderzoeken of we met behulp van natuurlijke processen het zand op sommige plekken in deze tussengebieden kunnen laten aangroeien. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld het maken van kerven in de zeereep, waardoor het zand meer naar binnen waait om het volume in het tussengebied te laten groeien. Door de huidige gesloten zeereep waaien wind en zand nu voorbij het eiland.

Opmerking 3

Als reactie op vraag 2 wordt vanuit de zaal opgemerkt dat het waterschap verantwoordelijk is voor de primaire waterkering. De stuifdijk hoort niet bij deze primaire waterkering, waarmee het Wetterskip buiten haar taken zou opereren en afgevraagd wordt waarom het Wetterskip hier naar kijkt. Benadrukt wordt door een aanwezige spreker dat vanuit de taakstelling van Wetterskip Fryslân het beheer van het eiland leidend zou moeten zijn in de plannen rond de duinen. De stuifdijk is aangelegd met takkenbossen, maar de laatste decennia wordt er niets meer gedaan aan het onderhoud van deze takkenbossen. Volgens de spreker moet je daar de oplossing in vinden, door ervoor te zorgen dat je wat creëert met wat de zee aanlevert. Laat het eiland in stand en maak een buffer. Dit betekent dat je het zand hier moet houden en dat goed moet benutten zonder forse ingrepen te doen. Maak bijvoorbeeld gebruik van de nieuwe zandbanken die er bij komen, dan heb je gratis zand.

Aanvullend op bovenstaande wordt vanuit de zaal ook aangegeven dat men niet tevreden is over de wijze waarop Natuurmonumenten haar beheertaak oppakt. Er wordt geen aandacht besteed aan

het in stand houden van helmplanten en takkenbossen. In het algemeen wordt hierbij opgemerkt vanuit de zaal dat het eiland niet moet worden aangetast qua vorm en natuur.

Antwoord op opmerking 3

Johannes Veenstra geeft aan dat dit ook zeker een optie is. Alle oplossingen staan nog open. Ido Boonstra, projectmanager, merkt op dat we het gebied rondom de duinen ook bekijken (zo ook de stuifdijk). Omdat we vijftig jaar vooruit kijken kan deze stuifdijk mogelijk toch een rol spelen in de waterveiligheid voor de achterliggende Kooiduinen (waar de primaire waterkering ligt). Zeespiegelstijging speelt in het gebied een rol.

Opmerking 4

Een aanwezige spreker doet een oproep om ook jongeren te betrekken bij de plannen.

Antwoord opmerking 4

De oproep wordt ondersteunt vanuit Wetterskip Fryslân. Het is zeker de bedoeling om met name ook jongeren bij dit project te betrekken. Hierbij wordt ook nog aangegeven dat er, in eerste instantie, maandelijks (eerste dinsdag van de maand) een spreekuur op het eiland plaatsvindt in het gemeentehuis. Ook wordt nog nagedacht over andere vormen van contact.

Vraag 5

Kan er meer worden verteld over de plannen met de zeedijk?

Antwoord vraag 5

Johannes Veenstra geeft aan dat we op dit moment niet de hoogte en breedte van de toekomstige oplossing weten. Als we het over bijvoorbeeld een waterkerend landschap hebben, als mogelijke oplossing, dan kan dit betekenen dat dit mee moet groeien met de zeespiegelstijging. In deze Verkenningsfase onderzoeken we alle mogelijke oplossingen. Misschien moeten we juist nu wel de omslag inzetten om in plaats van een dijk te verhogen te kiezen voor een natuurlijke oplossing, zoals net benoemd. Onduidelijk is nu nog of dat haalbaar, betaalbaar en vergunbaar is. We zouden bijvoorbeeld ook tot de conclusie kunnen komen dat de dijk breder moet worden, maar dat kan zowel aan de binnenkant als de buitenkant.

Opmerking 6

Uitbreiden aan de wadkant mag vaak niet. Die discussie speelt al heel lang. Datzelfde geldt ook voor het winnen van slib, ook dat is een lastige discussie.

Antwoord opmerking 6

Dit zijn lastige discussies, gelet op de Europese wetgeving. Dit betekent niet dat wij ons er niet hard voor willen maken als dat als oplossing naar voren komt. De insteek zal inderdaad moeten zijn om de gezamenlijke overheden "over te halen" met goede argumenten, zodat we bepaalde zaken toch kunnen realiseren. Tegelijkertijd wordt aangegeven dat hoewel we hier op inzetten, dit nog niet betekent dat dit ook zal lukken voor Schiermonnikoog. Dit blijft een risico. Dagelijks bestuurslid Bé de Winter onderschrijft dit aan de hand van het geslaagd praktijkvoorbeeld Groene Dijk bij het dijkversterkingsproject Koehool Lauwersmeer.

Opmerking 7

Een spreker vraagt aandacht voor de kwelder, ten oosten van de veerdam. Deze wordt aangetast door het water. Hier wordt al jaren niets aan gedaan. Kwelderontwikkeling mag hier bijvoorbeeld nu niet toegepast worden. De oproep wordt gedaan om hier wat aan te doen zodat dit wordt "vastgehouden", net zoals het vroeger werd gedaan. Dit geldt ook voor het stuifzand: "houd het vast".

Antwoord opmerking 7

Dit wordt door Wetterskip Fryslân genoteerd als meekoppelkans.

Opmerking 8

Een spreker vraagt zich af waarom er niets wordt gezegd over de verbetering van de waterkwaliteit van de Westerplas.

Antwoord opmerking 8

Johannes Veenstra geeft aan dat dit geen onderdeel uitmaakt van de duin- en dijkversterking Schiermonnikoog. Als Wetterskip Fryslân hebben wij hier geen taak, ook niet voor waterkwaliteit.

Opmerking 9

Vervolgens wordt gevraagd naar de mogelijkheid van een zoet-zout verbinding, zoals die er vroeger was.

Antwoord opmerking 9

Hierop geeft Johannes Veenstra aan dat binnen dit project een nieuwe vispasseerbare duiker mee wordt genomen. In algemene zin geeft Johannes Veenstra aan dat naast de dijk- en duinversterking in dit project ook nog wordt gekeken naar de andere opgaven waarvoor het Wetterskip verantwoordelijk is. Als voorbeeld van andere opgaven van het Wetterskip worden het herijken van het watersysteem in de polder of het hergebruik effluent genoemd. Dit zijn mogelijke onderwerpen die nog nader moeten worden onderzocht. Daar waar dat kan en past, worden deze meegenomen in dit project. Dit worden de meekoppelkansen genoemd. Dit zijn naast de opgaven vanuit het Wetterskip ook opgaven vanuit de andere gebiedspartners of initiatieven.

Vraag 10

Wie zijn de deelnemers van het 1^e ontwerpatelier?

Antwoord op vraag 10

Enkele deelnemers vanuit de zaal geven aan dat zij bij het ontwerpatelier zullen zijn. Daarnaast zullen de gemeente, Natuurmonumenten, Vitens, Vogelwacht, Rijkswaterstaat, agrariërs en enkele ondernemers aanwezig zijn.